

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Igora Belka a členov JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a Ing. JUDr. Miroslava Gavalca v právnej veci navrhovateľa: **Ing. Š.**, bytom S., proti odporkyni: **Sociálna poisťovňa - ústredie**, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o invalidný dôchodok, na odvolanie odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 5Sd/135/2008-65 zo dňa 24.11.2009, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 5Sd/135/2008-65 zo dňa 24.11.2009 **p o t v r d z u j e .**

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Košiciach rozsudkom uvedeným vo výroku tohto rozhodnutia zrušil rozhodnutie č. X. zo dňa 14.11.2008, ktorým odporkyňa podľa § 70 ods. 1, § 274 a § 82 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon“) v znení zákona č. 439/2004 Z.z. priznala navrhovateľovi invalidný dôchodok od 14.12.2006 v sume 8 995 Sk

mesačne, po zvýšení celkovo v sume 10 036 Sk mesačne. O trovách konania rozhodol tak, že ich náhradu účastníkom konania nepriznal.

Krajský súd tak rozhodol po tom, čo zvážil všetky skutočnosti a dôkazy predložené v konaní a dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie odporkyne je potrebné pre nesprávne právne posúdenie veci (§ 250j ods. 2, písm. a/ OSP) zrušiť a vrátiť jej vec na ďalšie konanie, v ktorom bude odporkyňa názorom súdu viazaná. Podľa názoru krajského súdu navrhovateľ predložil v priebehu konania dôkazy spochybňujúce postup odporkyne pri určovaní vymeriavacieho základu, následne priemerného osobného mzdového bodu a teda aj výšky invalidného dôchodku.

Konštatoval, že odporkyňa pochybila, keď pracovný vzťah navrhovateľa s Miestnym kultúrnym strediskom (ďalej len „MKS“) v B. bez bližšieho odôvodnenia posúdila ako vzťah na základe dohody o vykonaní práce a nie ako vedľajší pracovný pomer, hoci to bolo v konaní preukázané - najmä pracovnou zmluvou zo dňa 1.6.1983, vyhlásením nadriadeného navrhovateľa v hlavnom pracovnom pomere Ing. M. zo dňa 29.9.2008 a výpoveďami svedkov E. a F., podperne aj potvrdením zamestnávateľa jedného z členov hudobnej skupiny, v ktorej bol navrhovateľ vedúcim.

Krajský súd nepovažoval za opodstatnený záver odporkyne, že navrhovateľ v predmetnom období nebol zúčastnený na dôchodkovom zabezpečení s poukazom na § 3 písm. c/ zákona č. 125/1975 Zb. o sociálnom zabezpečení. Podľa názoru krajského súdu bolo s poukazom na § 61 zákona potrebné do vymeriavacieho základu navrhovateľa započítať aj v spornom období preukázané hrubé zárobky dosiahnuté vo vedľajšom pracovnom pomere.

Krajský súd dôvodil, že navrhovateľ nepochybne nepredložil odporkyňi ako dôkaz evidenčný list dôchodkového zabezpečenia (ďalej len „ELDZ“) preukazujúci výšku vymeriavacieho základu z vedľajšieho pracovného pomeru, ktorý odporkyňa považovala za jediný hodnoverný dôkaz. Tento nebol odporkyňi predložený ani zamestnávateľom, u ktorého navrhovateľ vykonával vedľajší pracovný pomer, nedisponuje ním ani štátny archív, čím sa navrhovateľ dostal do dôkaznej tiesne, čo však nemôže byť na ujmu navrhovateľa, ktorý vyprodukoval v konaní množstvo listinných dôkazov preukazujúcich, hoci nie za celé sporné obdobie - od 1.1.1981 do 31.3.1988 – skutočnosti týkajúce sa výšky

vymeriavacích základov navrhovateľa z tohto druhu pracovného pomeru. Postup odporkyne, ktorá vychádzala z toho, že nešlo o vedľajší pracovný pomer a tiež z toho, že jediným vierohodným dôkazom preukazujúcim výšku vymeriavacieho základu je ELDZ, bol podľa názoru krajského súdu v rozpore s § 196 zákona.

Proti tomuto rozsudku podala odporkyňa včas odvolanie a žiadala rozsudok krajského súdu zmeniť a jej rozhodnutie potvrdiť. Odporkyňa vyslovila názor, že tvrdenie navrhovateľa o výške zárobku 46 až 54 Sk na hodinu možno považovať za relevantné a vierohodné, no až v období od 1.4.1985 do 31.3.1989. Nie je však známy počet hodín odpracovaných navrhovateľom a teda nie je možné vypočítať ani hrubý zárobok navrhovateľa. Poukázala na potvrdenia svojej pobočky Košice - okolie z 30.10.2007 č. 100-1547/2007, podľa ktorého navrhovateľ nebol v období 1.1.1981 až 31.3.1988 prihlásený do nemocenského poistenia a zo dňa 17.12.2007 č. 100-1926/2007, podľa ktorého v období od 1.1.1981 do 31.3.1988 šlo o pracovný pomer na základe dohody uzavretej s MKS B.

Odporkyňa teda zotrvala na svojom názore, že jednotlivé dôkazy jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybností nepreukazujú, že pracovné činnosti vykonávané v MKS B. od 1.1.1981 do 31.3.1989 boli vykonávané ako vedľajší pracovný pomer a navyše nebol preukázaný ani počet hodín odpracovaných navrhovateľom, teda nie je možné určiť výšku hrubých zárobkov.

Navrhovateľ v písomnom vyjadrení k odvolaniu odporkyne navrhol rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdiť. Namietal, že nemôže niesť následky za to, že organizácia, ktorá mu mala vystaviť ELDZ bola zrušená a štátny archív žiadnu dokumentáciu nemá. Odporkyni vytýkal, že naďalej považovala za spornú skutočnosť, či išlo o vedľajší pracovný pomer, hoci súd (a na pojednávaniach aj zástupkyňa odporkyne) prijal záver, že sporným už nie je vedľajší pracovný pomer, ale len otázka výšky jeho hrubých zárobkov v jednotlivých rokoch a preto sa súd viac otázkou vedľajšieho pracovného pomeru ani nezaoberal. Preto ho aj súd vyzval na predloženie výpočtu hrubých zárobkov, čo urobil 16.9.2009.

Odporkyňa v odvolaní uviedla, že svedkovia potvrdili hrubé zárobky, no nepredložili o nich listinné dôkazy. K tomuto navrhovateľ pripomenul rozhodujúce dôkazy, ktoré

odporkyňa vynechala a spomenula len jeden a aj pri ňom pochybila, keď tvrdila, že vedúcemu patril príplatok vo výške 10%, hoci z Pokynov pre činnosť vokálno – inštrumentálnych skupín je zrejmé, že šlo o príplatok vo výške 100% k základnému honoráru. Zdôraznil, že z predložených dokladov sa dá jednoznačne vypočítať výška jeho odmeny.

Nesúhlasil ani s názorom odporkyne, že relevantným a vierohodným bolo len obdobie od 1.4.1985 do 31.3.1988, keď vôbec nebrala do úvahy listinné originálne dôkazy, ako napr. potvrdenie o účinkovaní súboru z 1.10.1982 (s podpisom bývalej riaditeľky S.). Tvrdenie odporkyne, že z doteraz vykonaného dokazovania nemožno jeho mzdu na dôchodkové účely zhodnotiť, nepovažoval za odôvodnené. Odporkyňa totiž ani raz nevyhodnotila výplatnú listinu, originálny súhlas zamestnávateľa na uzavretie vedľajšieho pracovného pomeru jedného z členov skupiny, ktorej bol vedúcim a ďalšie. Vyjadril tiež názor, že odporkyňa nepochopila niektoré skutočnosti, napr. že kvalifikačné skúšky sa vykonávali najmenej raz za dva roky a nie tak, že pracovná zmluva sa uzatvárala maximálne na dva roky, čo potvrdila aj svedkyňa pani S. Dodal, že pracovná zmluva s MKS bola dohodnutá na dobu neurčitú dňa 1.6.1983 po tom, čo preukázal svoju pracovnú výkonnosť v predchádzajúcom období.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 250s OSP v spojení s § 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, v rozsahu odvolacích dôvodov, odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250l ods. 2 v spojení s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolaniu odporkyne nemožno vyhovieť.

V predmetnom konaní nebolo sporným, že odporkyňa preskúmaným rozhodnutím priznala navrhovateľovi na základe jeho žiadosti invalidný dôchodok a to od 14.12.2006, pretože na jeho priznanie splnil zákonné podmienky. Sporným medzi účastníkmi nebolo ani to, že navrhovateľ popri hlavnom pracovnom pomere s bývalým VSS K., pôsobil ako vedúci hudobnej skupiny, ktorá pracovala pri MKS B. Sporným ostalo obdobie od 1.1.1981 do 31.3.1988, kedy mal navrhovateľ pôsobiť ako vedúci hudobnej skupiny a mal takto vykonávať prácu v MKS B. a započítanie tohto obdobia na dôchodkové účely.

Odporkyňa v odvolaní dala za pravdu navrhovateľovi o výške jeho zárobku (46 až 54 Sk na hodinu). Naďalej však namietala, že by navrhovateľ vykonával prácu vedúceho skupiny v rámci vedľajšieho pracovného pomeru a namietala tiež, že nie je možné určiť presný počet odpracovaných hodín.

K námietke o nepreukázaní existencie vedľajšieho pracovného pomeru poukazuje odvolací súd na všetky dôkazy, ktoré navrhovateľ počas konania predložil a to najmä na vyhlásenie jeho nadriadeného (Ing. M.) u zamestnávateľa, kde pracoval v hlavnom pracovnom pomere, ktorý mu udeľoval v zmysle vtedy platného Zákonníka práce súhlas na vykonávanie práce vo vedľajšom pracovnom pomere, ďalej výpoveď bývalej riaditeľky MSK B. pani S., ako aj zmluvu medzi MKS B. a navrhovateľom zo dňa 1.6.1983, z ktorej je zrejmé, že išlo o 30%-ný pracovný úväzok a zmluva bola uzavretá na dobu neurčitú. Krajský súd správne poukázal na ustanovenie § 70 a nasl. vtedy platného Zákonníka práce (zákon č. 65/1965 Zb.), z ktorého aj porovnaním s § 238 tohto zákona upravujúcim Dohodu o vykonaní práce, vyplýva, že **uvedená predložená zmluva je zmluvou upravujúcou vedľajší pracovný pomer navrhovateľa, ktorý vykonával pre MKS B. a nie dohodou o vykonaní práce.** V dohode o vykonaní práce by totiž bola vymedzená konkrétna pracovná úloha a stanovená lehota na jej vykonanie a nebola by to teda „pracovná zmluva“ uzavretá na dobu neurčitú.

Odvolací súd nemôže nechať bez povšimnutia skutočnosť, že odporkyňa v odôvodnení preskúmaného rozhodnutia poukázala na potvrdenie svojej pobočky Košice – okolie zo dňa 17.12.2007 a uviedla, že podľa neho išlo o vedľajší pracovný pomer na základe dohody o vykonaní práce, hoci zo samotného potvrdenia zo dňa 17.12.2007 je zrejmé, že išlo o „vedľajší pracovný pomer na základe dohody o vedľajšom pracovnom pomere“. Preto v tejto časti nie sú dôvodné ani tvrdenia odporkyne, že s poukazom na § 3 zákona č. 125/1975 Zb. nebol navrhovateľ zúčastnený na dôchodkovom zabezpečení a teda nemožno ani sporné obdobie hodnotiť pre dôchodkové účely. Z tohto ustanovenia je totiž zrejmé, že na dôchodkovom zabezpečení sú zúčastnení okrem iného pracovníci v pracovnom pomere, čo znamená v hlavnom ale aj vedľajšom pracovnom pomere. Iný ako tento výklad uvedeného ustanovenia neprichádza do úvahy. To vyplýva aj z ustanovení vyhlášky č. 149/1988 Zb., ktorou sa vykonáva zákon o sociálnom zabezpečení, podľa ktorej sú *hrubými zárobkami zo zamestnania vykonávaného v pracovnom pomere hrubá mzda (príjem), ak podlieha dani*

zo mzdy; nezapočítava sa však mzda, ktorá je oslobodená od dane zo mzdy predpismi o dani zo mzdy; prémie, odmeny a podiely na hospodárskych výsledkoch sa započítavajú v tom roku, v ktorom boli vyplatené (§ 11 ods. 1, písm. a/, bod 1.). Treba dodať, že z príjmov dosahovaných navrhovateľom z činnosti vedúceho hudobnej skupiny bola daň odvádzaná, čo vyplýva aj z výpovedí svedkov.

A ďalej podľa § 11 ods. 3 tejto vyhlášky *hrubými zárobkami občana, (z ktorých sa vypočíta priemerný mesačný zárobok), ktorý vykonáva súbežne dve alebo viac zamestnaní, je súčet hrubých zárobkov zo všetkých zamestnaní.*

K námietke odporkyne o nemožnosti určiť vymeriavacie základy je treba poukázať na všetky navrhovateľom predložené dôkazy, z ktorých, ako to správne uviedol krajský súd, možno určiť výšku vymeriavacích základov, hoci nie za celé sporné obdobie. Tvrdenie odporkyne, že jediným vierohodným dôkazom preukazujúcim výšku vymeriavacieho základu je ELDZ, nemá oporu v zákone a to najmä s poukazom na ustanovenia §§ 195 a 196 zákona. Žiadnymi z týchto dôkazov sa navrhovateľka v preskúvanom rozhodnutí bližšie nezaoberala, len skonštatovala, že v spornom období išlo o prácu na dohodu a nie o vedľajší pracovný pomer, že navrhovateľ preto z tejto činnosti nebol zúčastnený na dôchodkovom zabezpečení a teda obdobie výkonu tejto činnosti nemožno pre účely dôchodkového zabezpečenia hodnotiť.

Rozhodnutie odporkyne preto nemožno považovať za vydané na základe presne a úplne zisteného skutkového stavu, ako to vyžaduje ustanovenie § 195 ods. 2 zákona. Podľa názoru odvolacieho súdu zistenie skutkového stavu, z ktorého vychádzala odporkyňa pri vydávaní preskúvaného rozhodnutia, bolo v rozpore s obsahom spisov (§ 250j ods. 2, písm. b/ OSP) a uvedené rozhodnutie navyše vychádzalo aj z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 250j ods. 2, písm. a/ OSP).

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa v plnom rozsahu stotožňuje s odôvodnením rozhodnutia krajského súdu, ktorý sa vysporiadal s námietkami odporkyne i navrhovateľa, a dôvody v ňom uvedené si osvojuje ako svoje vlastné s poukazom na § 250l ods. 2 a § 246c ods. 1 veta prvá v spojení s § 219 ods. 2 OSP. Vzhľadom na uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu podľa § 219 ods. 2 OSP potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 v spojení s § 250l ods. 2 a § 224 ods. 1 OSP tak, že ich náhradu navrhovateľovi nepriznal, pretože v odvolacom konaní mu žiadne trov nevznikli.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 9. novembra 2010

JUDr. Igor Belko, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Ľubica Kavivanovová